

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

12 juli 2007

BUITENGEWONE ZITTING 2007

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wetgeving inzake strafrechtelijke geldboetes voor wat betreft de koppeling van geldboetes aan de economische draagkracht van de gedaagde

(ingediend door de heer Renaat Landuyt)

—————

INHOUD

1. Samenvatting	3
2. Toelichting	4
3. Wetsvoorstel	11

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

12 juillet 2007

SESSION EXTRAORDINAIRE 2007

PROPOSITION DE LOI

modifiant la législation relative aux amendes pénales en ce qui concerne la liaison des amendes aux moyens financiers du prévenu

(déposée par M. Renaat Landuyt)

—————

SOMMAIRE

1. Résumé	3
2.. Développements	4
3.. Proposition de loi	11

<p>cdH : centre démocrate Humaniste CD&V/N-VA : Christen-Democratisch en Vlaams/Nieuw-Vlaamse Alliantie Ecolo-Groen! : Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen FN : Front National LDD : Lijst Dedecker MR : Mouvement Réformateur Open VLD : Open Vlaamse liberalen en democraten PS : Parti Socialiste sp.a - spirit : Socialistische partij anders - sociaal, progressief, internationaal, regionalistisch, integraal-democratisch, toekomstgericht. VB : Vlaams Belang</p>	
<p>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</p> <p>DOC 52 0000/000 : Parlementair document van de 52^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</p> <p>QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</p> <p>CRABV : Beknopt Verslag (blauwe kaft) CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</p> <p>PLEN : Plenum COM : Commissievergadering MOT : moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)</p>	<p>Abréviations dans la numérotation des publications :</p> <p>DOC 52 0000/000 : Document parlementaire de la 52ème législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</p> <p>QRVA : Questions et Réponses écrites CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)</p> <p>CRABV : Compte Rendu Analytique (couverture bleue) CRIV : Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)</p> <p>PLEN : Séance plénière COM : Réunion de commission MOT : Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</p>
<p>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</p> <p>Bestellingen : Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.deKamer.be e-mail : publicaties@deKamer.be</p>	<p>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</p> <p>Commandes : Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.laChambre.be e-mail : publications@laChambre.be</p>

SAMENVATTING

Momenteel wordt het basisbedrag van een boete bepaald aan de hand van opdecimen. Dit wetsvoorstel strekt ertoe het basisbedrag vast te stellen aan de hand van een vermenigvuldigingscoëfficiënt afhankelijk van de levensstandaard

RÉSUMÉ

À l'heure actuelle, le montant de base d'une amende est fixé à l'aide de décimes additionnels. La présente proposition de loi vise à fixer le montant de base au moyen d'un coefficient de multiplication dépendant du niveau de vie.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het huidige systeem van geldboetes waarbij geen rekening gehouden wordt met de economische draagkracht van de veroordeelde veroorzaakt een fundamentele ongelijkheid. De geldboetes vallen te licht uit voor de economisch sterken en te zwaar voor de economisch zwakkeren. Bovendien riskeren enkel personen uit deze laatste categorie het slachtoffer te worden van de uitvoering van de vervangende gevangenisstraf of, in geval van verkeersmisdrijven, het vervangende verval van recht tot sturen. Bij deze laatste categorie is de mogelijkheid immers niet denkbeeldig dat zij de geldboete niet kunnen betalen.

Het basisbedrag van een boete wordt bepaald in de desbetreffende wet of decreet. Dit bedrag wordt vervolgens vermeerderd met opdecimen zoals bepaald in de wet van 5 maart 1952 betreffende de opdecimes op de strafrechtelijke geldboeten.

De wet van 26 juni 2000 betreffende de invoering van de euro in de wetgeving die betrekking heeft op aangelegenheden als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet bepaalt dat de bedragen van de geldsommen waarop de opdecimen bedoeld in de wet van 5 maart 1952 worden toegepast, worden geacht rechtstreeks te zijn uitgedrukt in euro, zonder omrekening. Het aantal opdecimen werd bij de inwerkingtreding van deze wet op 1 januari 2002 bepaald op 40. Dit kwam neer op een vermenigvuldigingscoëfficiënt van 5. Hierdoor bleven de reële boetebedragen gelijk aan de bedragen die bestonden voor de omschakeling naar de euro.

Op 1 maart 2004 werden de opdecimen verhoogd naar 45. Dit komt neer op een vermenigvuldigingscoëfficiënt van 5,5.

Door dergelijke stijging dreigen de boetes voor zowel de laagste inkomensklassen als sommige personen uit de middenklasse onbetaalbaar te worden. Voor de hogere inkomensklasse daarentegen hebben deze boetes geen weerslag op de levensstandaard. Dergelijke economisch onaangepaste boetes zijn dan ook manifest onrechtvaardig en niet efficiënt.

Artikel 163 en 195 van het Wetboek van strafvordering bepaalt wel dat de politierechter en de correctionele rechter een geldboete kunnen uitspreken beneden het wettelijk minimum wanneer de overtreder zijn precaire financiële situatie bewijst. Deze bepaling is op zich niet slecht, maar doordat ze facultatief is en te vrijblijvend

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le système actuel des amendes pénales, qui ne tient aucun compte des moyens financiers du condamné, est foncièrement injuste. Le montant des amendes pénales est trop faible pour les nantis et trop élevé pour les économiquement faibles. Ce sont en outre uniquement ces derniers qui risquent de se voir appliquer la peine d'emprisonnement subsidiaire ou, en cas d'infractions routières, la déchéance subsidiaire du droit de conduire. C'est également dans leur cas que la possibilité est en effet réelle qu'ils ne soient pas en mesure de payer l'amende.

Le montant de base de l'amende est fixé dans la loi ou le décret concerné. Ce montant est ensuite majoré des décimes additionnels ainsi que le prévoit la loi du 5 mars 1952 relative aux décimes additionnels sur les amendes pénales.

La loi du 26 juin 2000 relative à l'introduction de l'euro dans la législation concernant les matières visées à l'article 78 de la Constitution dispose que les montants des sommes d'argent auxquelles les décimes additionnels visés par la loi du 5 mars 1952 sont appliqués, sont censés être exprimés directement en euro sans conversion. Lors de l'entrée en vigueur de cette loi le 1er janvier 2002, le nombre de décimes additionnels a été fixé à 40, ce qui correspondait à un coefficient de multiplication de 5. Les montants réels des amendes sont dès lors restés identiques à ce qu'ils étaient avant la conversion en euro.

Le 1er mars 2004, les décimes additionnels ont été portés à 45, ce qui revient à un coefficient de multiplication de 5,5.

La conséquence de cette augmentation est que tant les classes les plus défavorisées qu'une partie de la classe moyenne risquent de ne plus pouvoir payer leurs amendes inabordables. En revanche, ces amendes élevées n'affectent pas le train de vie de ceux qui ont de gros revenus. De telles amendes inadéquates du point de vue économique sont dès lors manifestement injustes et inefficaces.

Les articles 163 et 195 du Code d'instruction criminelle disposent toutefois respectivement que le juge de police et le juge correctionnel peuvent prononcer une peine d'amende inférieure au minimum légal, si le contrevenant apporte la preuve de sa situation financière précaire. Ces dispositions ne sont pas mauvaises en soi, mais du

draagt zij niet structureel bij tot een rechtvaardiger en efficiënter boetesysteem.

Bovendien kan een economisch aangepaste boete eenvoudiger worden ingevorderd. De lagere inkomens riskeren niet langer boetes die zij overeenkomstig hun economische draagkracht onmogelijk kunnen betalen.

Geldboetesystemen die rekening houden met de draagkracht bestaan ook in het buitenland.

Denemarken, Spanje, Portugal en Duitsland hante- ren het stelsel van dagboetes. Frankrijk, Griekenland, Zweden en Finland hanteren naast het klassieke geld- boetestelsel van vaste bedragen ook een systeem van dagboetes.

Het systeem van dagboetes komt er op neer dat de geldboete in twee stadia wordt vastgesteld: in eerste instantie wordt het aantal dagboete-eenheden vastge- steld naargelang de zwaarwichtigheid van het misdrijf en vervolgens wordt op basis de financiële draagkracht van de veroordeelde vastgesteld met welk bedrag één dagboete-eenheid overeenstemt. De eigenlijke geldboete wordt dan bekomen door het aantal dagboete-eenheden te vermenigvuldigen met het corresponderende bedrag.

In Noorwegen, IJsland en een aantal Zuid-Ameri- kaanse landen kent de strafwet geen dagboetestelsel, maar wel een verplichting voor de rechter om bij het uitspreken van de geldboete naast de ernst van het misdrijf, eveneens rekening te houden met de financiële situatie van de veroordeelde en met hetgeen hij veron- dersteld wordt te kunnen betalen overeenkomstig zijn levensstandaard.

In het verleden waren er in België reeds drie wet- gevende initiatieven om de geldboetes te koppelen aan de bestaansmiddelen van de veroordeelde. Ik verwijs hiervoor naar het wetsvoorstel van A. Vranckx tot wijziging van de wet van 5 maart 1992 betreffende de opdecimes op de strafrechtelijke geldboeten (Gedr. Stuk, Kamer, 1967-1968, nr. 520/1) en een licht gewijzigd wetsontwerp van dezelfde auteur toe hij Minister van Justitie was geworden (Gedr. Stuk, Kamer, 1969-1970, nr. 529/1). Ook de in 1976 opgerichte commissie voor de herziening van het Strafwetboek en de koninklijke commissaris R. Legros, die in 1983 aangesteld werd om de bevindingen van voornoemde commissie uit te werken, waren er voorstander van om in het voorge- nomen nieuwe Strafwetboek een systeem in te voeren waarbij de geldboetes zouden aangepast worden aan de financiële situatie van de veroordeelde.

fait qu'elles sont facultatives et trop peu contraignantes, elles ne contribuent pas structurellement à instaurer un système d'amendes plus juste et plus efficace.

En outre, il est plus aisé de recouvrer une amende d'un montant raisonnable. Les personnes à faibles re- venus ne risquent plus de se voir infliger des amendes auxquelles elles ne peuvent faire face compte tenu de leurs moyens financiers.

Des systèmes d'amendes qui tiennent compte des moyens financiers des contrevenants existent également à l'étranger.

Le Danemark, l'Espagne, le Portugal et l'Allemagne pratiquent le système de jours-amende. Outre le système classique d'amendes de montants fixes, la France, la Grèce, la Suède et la Finlande appliquent également un système de jours-amende.

Le système de jours-amende consiste à fixer l'amende en deux temps: dans un premier temps, le nombre de jours-amende est fixé en fonction de la gravité de l'infraction, puis le montant correspondant à un jour- amende est fixé en fonction des moyens financiers du condamné. L'amende proprement dite est alors obtenue en multipliant le nombre de jours-amende par le montant correspondant.

En Norvège, en Islande et dans plusieurs pays d'Amérique du Sud, la loi pénale ne connaît pas le système du jour-amende mais prévoit l'obligation pour le juge de tenir compte, en prononçant l'amende, non seulement de la gravité de l'infraction, mais également de la situation financière du condamné et de ce que le condamné est supposé pouvoir payer compte tenu de son train de vie.

En Belgique, il y a déjà eu, dans le passé, trois initia- tives législatives visant à lier les amendes aux moyens d'existence du condamné. Nous renvoyons, en la ma- tière, à la proposition de loi de A. Vranckx modifiant la loi du 5 mars 1952 relative aux décimes additionnels sur les amendes pénales (Doc. Chambre, 1967-1968, n° 520/1), ainsi qu'à un projet de loi légèrement différent déposé par le même auteur alors qu'il était devenu ministre de la Justice (Doc. Chambre, 1969-1970, n° 529/1). La Commission de révision du Code pénal, instituée en 1976, ainsi que le commissaire royal R. Legros, qui fut chargé, en 1983, de poursuivre le travail entamé par la commission précitée, étaient également favorables à l'introduction, dans le nouveau Code pénal en projet, d'un système de modulation des amendes en fonction de la situation financière du condamné.

In 1996 dienden wij een wetsvoorstel in dat geïnspireerd was op de hierboven vermelde initiatieven (Gedr. Stuk, Kamer, 1995-1996, nr. 541/1). De motivatie en toelichting bij dit wetsvoorstel blijft actueel.

Dit wetsvoorstel herneemt het wetsvoorstel van 1996, aangepast aan de huidige situatie.

Dit wetsvoorstel vertrekt, net zoals het wetsvoorstel van 1996, vanuit dezelfde vaststelling als de heer Vranckx, met name dat het wetgevingstechnisch bijna onmogelijk is om een dagboetestelsel in te voeren aangezien in het Belgisch strafrecht elk misdrijf strafbaar gesteld wordt met een geldstraf in geldeenheden. Bij een dagboetestelsel zou de strafbaarstelling moeten gebeuren in dagboete-eenheden, wat zou betekenen dat elke strafbaarstelling in elke wet zou moeten worden aangepast. Vandaar dat dit wetsvoorstel de werkwijze van Vranckx volgt om in plaats van elke strafbaarstelling in elke wet te wijzigen, de wet op de opdecimes te wijzigen.

De commissie voor de herziening van het Strafwetboek en de commissaris waren voorstander van een systeem waarbij de geldboete in eerste instantie wordt vastgesteld op grond van de ernst van het misdrijf, en daarna vermenigvuldigd wordt met een coëfficiënt. Er zouden volgens dit systeem een aantal inkomenscategorieën in de wet ingeschreven worden waaraan telkens een vaste vermenigvuldigingscoëfficiënt zou worden gekoppeld.

Het hier voorliggende wetsvoorstel beoogt eveneens de invoering van een coëfficiënt in plaats van de huidige opdecimes, maar niet het vaststellen van vaste inkomenscategorieën. De economische draagkracht wordt immers niet alleen door het inkomen bepaald. Bovendien zijn de gegevens omtrent het inkomen in een niet te onderschatten aantal gevallen geen betrouwbare weerspiegeling van de werkelijke economische draagkracht. De reële economische draagkracht is soms hoger dan de belastingaangifte: er bestaan onjuiste of frauduleuze aangiftes, bepaalde inkomsten komen niet voor in de aangifte, er worden allerhande fiscale en vennootschapsrechtelijke constructies opgezet, enzovoort. Het zijn bovendien zij die financieel hoogst op de maatschappelijke ladder staan die het meest toegang hebben tot de expertise inzake fiscale spitsvondigheden.

Aan de andere kant is het ook mogelijk dat een persoon weliswaar een hoog inkomen heeft maar dat hij eveneens zware lasten moet dragen die zijn levensstandaard ernstig doen dalen, zoals bijvoorbeeld zware medische kosten.

En 1996, nous avons déposé une proposition de loi inspirée des initiatives précitées (Doc. Chambre, 1995-1996, n° 541/1). La motivation et les développements de cette proposition de loi sont toujours d'actualité.

La présente proposition de loi reprend, en l'actualisant, la proposition de 1996.

La présente proposition de loi se base, tout comme la proposition de 1996, sur la même constatation que celle de M. Vranckx, à savoir qu'il serait presque impossible, sur le plan légistique, d'instaurer un système de jours-amende, dans la mesure où tout délit est puni, dans le droit pénal belge, d'une peine pécunière exprimée en unités monétaires. Si l'on adoptait un système de jours-amende, les délits devraient être punis d'un certain nombre de jours-amende, ce qui impliquerait une adaptation de l'ensemble des peines prévues dans la législation. C'est pourquoi la présente proposition de loi suit la méthode retenue par M. Vranckx, qui consiste à modifier la loi relative aux décimes additionnels, plutôt que de modifier l'ensemble des peines dans la législation.

La commission de révision du Code pénal et le commissaire étaient partisans d'un système selon lequel l'amende est fixée en premier lieu en fonction de la gravité du délit, et est ensuite multipliée par un coefficient. Pour permettre la mise en œuvre de ce système, il faudrait prévoir dans la législation, un certain nombre de catégories de revenus, auxquelles correspondrait chaque fois un coefficient de multiplication déterminé.

Nous proposons également d'instaurer un coefficient au lieu des actuels décimes additionnels, mais ne prévoyons pas de fixer des tranches de revenus fixes. Les revenus ne déterminent en effet pas, à eux seuls, les moyens financiers réels. De plus, dans un nombre non négligeable de cas, les données relatives aux revenus ne sont pas le reflet fiable des moyens financiers réels. Les moyens financiers réels sont parfois supérieurs à ce qu'indique la déclaration aux contributions directes: certaines déclarations sont inexactes ou frauduleuses, certains revenus n'apparaissent pas dans la déclaration, toutes sortes de montages fiscaux ou relevant du droit des sociétés peuvent être réalisés, etc. Ce sont en outre les mieux nantis qui ont le plus accès à l'expertise en matière d'ingénierie fiscale.

Il se peut par ailleurs aussi qu'une personne disposant de revenus élevés, ait à supporter de lourdes charges qui font baisser considérablement son niveau de vie, par exemple des frais médicaux élevés.

Daarom wordt in dit wetsvoorstel geopteerd voor een ruime beoordelingsvrijheid voor de rechter van de economische draagkracht van de gedaagde, waarbij hij rekening kan houden met alle feitelijke gegevens om de reële levensstandaard vast te stellen.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Art. 3

Dit artikel koppelt de geldboetes aan de economische draagkracht van de beklaagde.

Artikel 1, § 1, eerste lid, bepaalt dat de geldboetes worden verhoogd door een vermenigvuldigingscoëfficiënt in plaats van door opdecimen. Dit komt de duidelijkheid ten goede. De berekeningswijze van opdecimen is theoretisch en nodeloos ingewikkeld, en is in feite niet meer dan een wiskundige omweg om tot hetzelfde resultaat te komen als een vermenigvuldiging met een coëfficiënt. In de praktijk wordt de berekening reeds uitgevoerd met die vermenigvuldigingscoëfficiënt die hetzelfde resultaat geeft als de wettelijk vastgelegde opdecimen.

Overeenkomstig de huidige regelgeving worden de geldboetes vermeerderd met 45 opdecimen, wat neerkomt op een vermenigvuldiging met 5,5.

Dit artikel voert een vermenigvuldigingsmarge van 1 tot 10 in. De rechter dient de laagste vermenigvuldigingscoëfficiënt toe te passen voor de mensen met de laagste levensstandaard, en een hogere vermenigvuldigingscoëfficiënt voor mensen met een hogere levensstandaard.

Artikel 1, § 1, tweede lid, bepaalt dat de rechter de vermenigvuldigingscoëfficiënt uitdrukkelijk moet motiveren.

In artikel 1, § 2, wordt het principe ingeschreven van de verhoging van de geldboete overeenkomstig de stijgende economische draagkracht van de beklaagde.

De rechter gaat in eerste instantie uit van het inkomen en de woonlast. Het inkomen van de beklaagde vormt hierbij een weerlegbaar vermoeden van de economische draagkracht. De rechter kan dan ook vaststellen dat de reële economische draagkracht groter of kleiner is dan het inkomen. Bepaalde lasten zoals zware afbetalingen in het kader van aansprakelijkheid voor schade, ernstige medische kosten, alimentatie, gezinslasten, enz. kunnen de reële draagkracht van de gedaagde naar beneden

C'est la raison pour laquelle nous prévoyons d'accorder une grande liberté d'appréciation au juge en ce qui concerne la détermination des moyens financiers du prévenu, en lui permettant de tenir compte de toutes les données de fait pour déterminer le niveau de vie réel du prévenu.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Art. 3

Cet article lie les amendes pénales aux moyens financiers du prévenu.

L'article 1er, § 1er, alinéa 1er, prévoit, dans un souci de clarté, que les amendes pénales sont majorées au moyen d'un coefficient de multiplication au lieu de décimes additionnels. Le mode de calcul des décimes additionnels est théorique et inutilement compliqué, et n'est en fait rien de plus qu'un détour arithmétique pour arriver au même résultat qu'une multiplication à l'aide d'un coefficient. Dans la pratique, le calcul est déjà effectué à l'aide de ce coefficient de multiplication qui donne le même résultat que les décimes additionnels fixés par la loi.

En vertu de la réglementation actuelle, les amendes pénales sont majorées de 45 décimes additionnels, ce qui équivaut à une multiplication par 5,5.

Cet article introduit une marge de multiplication allant de 1 à 10. Le juge est tenu d'appliquer le coefficient de multiplication le plus bas pour les personnes ayant le niveau de vie le moins élevé, et un coefficient de multiplication plus élevé pour les personnes ayant un niveau de vie plus élevé.

L'article 1er, §1er, alinéa 2, prévoit que le juge doit motiver expressément le coefficient de multiplication.

L'article 1er, § 2, instaure le principe de la majoration de l'amende pénale en fonction de l'accroissement des moyens financiers du prévenu.

Le juge part en premier lieu du revenu et des dépenses de logement. Le revenu du prévenu constitue à cet égard une présomption réfragable des moyens financiers. Le juge peut dès lors constater que les moyens financiers réels sont supérieurs ou inférieurs au revenu. Certaines charges, comme de lourdes mensualités dans le cadre d'une responsabilité pour dommages, des frais médicaux importants, une pension alimentaire, des charges familiales, etc. peuvent réduire les moyens

halen. Hierbij kan in het bijzonder gedacht worden aan de éénuoudergezinnen en aan de kloof tussen huishoudens met één inkomen en huishoudens met twee inkomens.

Het afbetalen van leningen die werden aangegaan voor de aankoop van luxeartikelen, zoals bijvoorbeeld een dure wagen, kan niet beschouwd worden als een last die afbreuk doet aan de economische draagkracht.

Aan de andere kant kan de economische draagkracht ook groter zijn dan het inkomen doet uitschijnen. Dit kan blijken uit tekenen van uiterlijke weelde, zoals een dure wagen, een duur huis, aandelen, een lucratieve erfenis, enzovoort.

De rechter kan bij het vaststellen van de coëfficiënt eveneens rekening houden met de omstandigheid dat de werkgever aansprakelijk is voor de geldboete.

De gedaagde wordt in de dagvaarding verwittigd dat een eventuele geldboete zal worden vermenigvuldigd op grond van zijn economische draagkracht.

De dagvaarding vermeldt duidelijk dat de gedaagde alle bewijsstukken moet meebrengen waaruit zijn reëel beschikbaar maandelijks inkomen blijkt. Hij moet zowel bewijsstukken inzake inkomen als vaste woonkosten voorleggen. Daarnaast staat het hem vrij om andere bewijsstukken mee te brengen.

Hij moet zijn recentste belastingsaanslagbiljet voorleggen, en zijn laatste loonfiche als hij in loondienst werkt, of in voorkomend geval een bewijs van zijn vervangingsinkomen. De loonfiche kan een eventueel gewijzigde werksituatie aantonen, aangezien de gegevens op het aanslagbiljet betrekking hebben op een periode van ongeveer twee jaar voordien.

Zelfstandigen kunnen geen loonfiche voorleggen. Het is voor deze categorie ook moeilijker te achterhalen of hun economische draagkracht groter is dan bijvoorbeeld de belastingsaanslag doet vermoeden. Voor deze categorie moeten de rechter en het openbaar ministerie extra inspanning leveren om bijkomende elementen te achterhalen die zouden kunnen wijzen op een eventuele grotere economische draagkracht.

Het openbaar ministerie moet steeds uit eigen beweging of op verzoek van de rechter bewijzen kunnen verzamelen. Zij zou van deze mogelijkheid automatisch gebruik moeten maken, zeker bij ernstige feiten. Hierbij

financiers réels du prévenu. Dans ce contexte, on songera en particulier aux familles monoparentales et au fossé qui existe entre les ménages à un revenu et les ménages à deux revenus.

Le remboursement d'emprunts contractés pour l'achat d'articles de luxe, comme par exemple une voiture onéreuse, ne peut pas être considéré comme une charge qui affecte les moyens financiers.

Les moyens financiers du prévenu peuvent aussi être plus élevés que ses revenus ne le laissent paraître. On songe notamment à cet égard à des signes extérieurs de richesse tels une voiture ou une maison coûteuses, des actions, un héritage lucratif, ...

Lors de la fixation du coefficient à appliquer, le juge peut également tenir compte du fait que c'est l'employeur qui est tenu au paiement de l'amende.

La citation signale au prévenu que l'amende éventuelle sera multipliée par un coefficient fixé en fonction de ses moyens financiers.

La citation mentionne clairement que le prévenu doit apporter toutes les pièces probantes permettant d'établir le revenu mensuel dont il dispose réellement. Il doit non seulement produire les preuves afférentes à ses revenus, mais aussi celles établissant le montant de ses frais fixes de logement. Le prévenu est par ailleurs libre d'apporter d'autres pièces probantes.

Le prévenu doit produire son avertissement-extrait de rôle le plus récent et, s'il est salarié, sa dernière fiche de rémunération ou, le cas échéant, une attestation d'un revenu de remplacement. La fiche de rémunération peut mettre en évidence une modification éventuelle de la situation professionnelle, étant donné que les données figurant sur l'avertissement-extrait de rôle remontent à environ deux ans.

Les indépendants ne peuvent pas produire de fiche de rémunération. Par ailleurs, dans le cas d'un indépendant, il est plus difficile de déterminer si les moyens financiers sont plus importants que les impôts, par exemple, pourraient laisser penser. En ce qui concerne cette catégorie de personnes, le juge et le ministère public doivent donc redoubler d'efforts pour essayer de découvrir tout élément supplémentaire qui pourrait indiquer l'existence de moyens financiers plus importants.

Le ministère public doit pouvoir réunir des preuves à tout moment, d'initiative ou à la requête du juge. Il devrait faire automatiquement usage de cette faculté, et certainement en cas de faits graves. On peut notamment son-

kan naast het opvragen van documenten ook gedacht worden aan onder meer een politieel vermogensonderzoek.

Indien de rechter zich desondanks toch geen beeld kan vormen van de economische draagkracht, dan past hij de coëfficiënt van 5,5 toe. Dit komt overeen met de 45 opdecimen in de huidige regelgeving.

Artikel 1, § 3, strekt ertoe de vertrouwelijkheid van de gegevens te waarborgen.

Art. 4

Artikel 1*bis* van de wet van 5 maart 1952 bepaalt thans dat voor een aantal wetten ter bestrijding van het zwartwerk de boetebedragen worden verhoogd met 15 opdecimen. Dit is gelijk aan een vermenigvuldigingscoëfficiënt van 2,5.

De ratio legis van deze lagere opdecimen is dat de boetes die voorzien zijn in de wetgeving tegen zwartwerk, buiten de door de wetgever gewilde grenzen zouden treden indien ze zouden moeten worden vermeerderd met hogere opdecimen in het kader van het meerjarenplan voor justitie (zie de memorie van toelichting, Gedr. Stuk, Senaat, 1994-1995, nr. 1218/1, blz. 28).

Dit wetsvoorstel behoudt de vermenigvuldigingscoëfficiënt van 2,5, wat overeenkomt met de huidige 15 opdecimen zoals vandaag bepaald in de wet van 5 maart 1952.

Art. 5 en 6

De rechter moet de strafmaat en de vermenigvuldigingscoëfficiënt elk afzonderlijk motiveren.

Art. 7

De koppeling met de economische draagkracht wordt ook toegepast op de minnelijke schikking.

Het college van procureurs-generaal dient hiertoe de nodige praktische richtlijnen te geven, naar analogie van de koppeling van de rechterlijke geldboetes aan de economische draagkracht.

De procureur zal vaak niet beschikken over gedetailleerde gegevens omtrent de economische toestand. Dit probleem is niet onoverkomelijk. Ten eerste hoeft

ger à cet égard, en sus de la demande de documents, à une enquête policière sur le patrimoine.

Si le juge ne parvient pas, malgré tout, à se faire une idée des moyens financiers du prévenu, il applique le coefficient de 5,5, qui correspond aux 45 décimes additionnels prévus par la législation actuelle.

L'article 1er, § 3, vise à garantir la confidentialité des données.

Art. 4

L'article 1^{er bis} de la loi du 5 mars 1952 prévoit actuellement que, pour un certain nombre de lois relatives à la lutte contre le travail au noir, les montants des amendes sont majorés de 15 décimes additionnels. Cela correspond à un coefficient de multiplication de 2,5.

On a justifié ces décimes additionnels moins élevés par le fait que, si elles avaient dû être majorées des décimes additionnels supérieurs prévus dans le cadre du plan pluriannuel pour la justice, les amendes prévues dans la législation sur la lutte contre le travail au noir auraient dépassé les limites voulues par le législateur (voir l'exposé des motifs, Doc. Sénat, n° 1218/1, p. 28, 1994-1995).

La présente proposition de loi maintient le coefficient de multiplication de 2,5, ce qui correspond aux décimes additionnels actuels de 15, ainsi que le prévoit actuellement la loi du 5 mars 1952.

Art. 5 et 6

Le juge est tenu de motiver distinctement le choix du taux de la peine et celui du coefficient de multiplication.

Art. 7

La liaison aux moyens financiers s'applique également aux transactions amiables.

Le collège des procureurs généraux donnera les directives pratiques nécessaires à cet effet, par analogie avec la liaison des amendes judiciaires aux moyens financiers.

Il arrivera souvent que le procureur ne dispose pas de données détaillées relatives à la situation économique d'une personne. Ce problème n'est pas insurmontable.

de procureur het bedrag van het voorstel tot minnelijke schikking niet te motiveren. Ten tweede heeft hij wel degelijk de mogelijkheid om gegevens te verzamelen. Het strafdossier zelf kan al aanwijzingen bevatten, hij kan een politieel vermogensonderzoek vorderen, hij kan de gedaagde uitnodigen de nodige documenten toe te sturen en ten allen tijde ambtshalve de nodige bewijzen opvragen.

Art.8

Dit artikel bepaalt dat de wet in werking treedt 6 maanden na de datum van publicatie in het Belgisch Staatsblad. Dit geeft het parket en de rechters voldoende tijd om zich op de wetwijziging voor te bereiden.

Renaat LANDUYT (sp.a-spirit)

Primo, le procureur ne doit pas motiver le montant de la proposition de transaction amiable. Secundo, il a la possibilité de rassembler des informations. Le dossier pénal même peut déjà contenir des indices, il peut demander une enquête de police afin de déterminer la fortune d'une personne, il peut inviter le prévenu à lui fournir tous documents utiles et il peut demander, d'office et en tout temps, les informations nécessaires.

Art. 8

Cet article prévoit que la loi entrera en vigueur six mois après la date à laquelle elle aura été publiée au Moniteur belge. De cette façon, le parquet et les juges disposent de suffisamment de temps pour se préparer à la modification de la loi.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Het opschrift van de wet van 5 maart 1952 betreffende de opdecimes op de strafrechtelijke geldboeten wordt vervangen als volgt:

«Wet betreffende de vermenigvuldiging van de strafrechtelijke geldboeten».

Art.3

Artikel 1 van dezelfde wet, laatst gewijzigd bij de wet van 7 februari 2003, wordt vervangen als volgt:

«Artikel 1. — § 1. Het bedrag van de strafrechtelijke geldboeten uitgesproken door de hoven en rechtbanken krachtens het Strafwetboek en de bijzondere wetten en reglementen wordt vermenigvuldigd met een coëfficiënt van 1 tot 10, zonder dat die vermenigvuldiging het juridisch karakter van de boeten wijzigt.

De hoven en rechtbanken vermelden in hun arresten en vonnissen de toegepaste coëfficiënt en het produkt van de vermenigvuldiging en motiveren de grootte van de coëfficiënt op grond van de bepalingen van deze wet.

De verhoging door de vermenigvuldigingcoëfficiënt wordt gelijktijdig en door dezelfde middelen als de hoofdsom geïnd, overeenkomstig de wet en het vonnis van de veroordeling.

§ 2. De rechter stelt de grootte van de vermenigvuldigingscoëfficiënt vast op grond van de economische draagkracht van de gedaagde.

De dagvaarding vermeldt dat bij een eventuele geldboete er een vermenigvuldigingscoëfficiënt wordt toegepast op grond van de economische draagkracht van de gedaagde en dat de gedaagde er toe gehouden is om alle bewijsstukken omtrent zijn inkomsten en lasten waaruit zijn reëel beschikbaar maandelijks inkomen blijkt, mee te brengen naar de zitting. De dagvaarding vermeldt dat de gedaagde er in dit verband minstens toe

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'intitulé de la loi du 5 mars 1952 relative aux décimes additionnels sur les amendes pénales est remplacé par l'intitulé suivant:

«Loi relative à la multiplication des amendes pénales».

Art. 3

L'article 1er de la même loi, modifié en dernier lieu par la loi du 7 février 2003, est remplacé par la disposition suivante:

«Article 1er. — § 1er. Le montant des amendes pénales prononcées par les cours et tribunaux en vertu du Code pénal et des lois et règlements particuliers, même postérieurs à la présente loi, est multiplié par un coefficient allant de 1 à 10 sans que cette majoration modifie le caractère juridique de ces peines.

Les cours et tribunaux mentionnent dans leurs arrêts et jugements le coefficient appliqué ainsi que le produit de la multiplication et justifient le coefficient retenu en se basant sur les dispositions de la présente loi.

Le montant de la majoration résultant de l'application du coefficient de multiplication est recouvré en même temps et par les mêmes moyens que le principal, conformément à la loi et au jugement de condamnation.

§ 2. Le juge fixe le coefficient de multiplication en fonction des moyens financiers dont dispose le prévenu.

La citation indique que l'amende éventuelle sera multipliée en fonction des moyens financiers du prévenu et que celui-ci est tenu d'apporter à l'audience toutes les pièces justificatives concernant ses revenus et charges et attestant son revenu mensuel réel disponible. À cet égard, la citation indique expressément que tout prévenu est au moins tenu d'apporter à l'audience l'avertissement-extrait de rôle le plus récent des contributions

gehouden is het recentste aanslagbiljet van de directe belastingen en een kopie er van mee te brengen naar de zitting, en voldoende bewijsstukken en een kopie daarvan omtrent zijn vaste woonkosten. De dagvaarding vermeldt dat de gedaagde die in loondienst werkt bovendien zijn recentste loonfiche en een kopie daarvan meebrengt naar de zitting en dat de begunstigde van een vervangingsinkomen een bewijs meebrengt van zijn laatste uitkering en een kopie daarvan.

De rechter gaat na of de kopie overeenstemt met het origineel en bewaart de kopie voor het dossier.

Bij gebrek aan een met het origineel overeenstemmende kopie wordt het origineel in het dossier bewaard. De gedaagde kan in dat geval bij de griffier een kopie van het origineel krijgen tegen een billijke vergoeding.

Het openbaar ministerie kan op eigen initiatief of op verzoek van de rechter alle nodige bewijsstukken opvragen bij alle overheidsdiensten die bevoegd zijn voor de directe belastingen, de sociale zekerheid of vervangingsinkomens of alle andere wettelijke onderzoeksdaden stellen.

De rechter kan behalve met de voorgelegde documenten steeds rekening houden met alle elementen die een aanwijzing kunnen zijn voor de vaststelling van de reële economische draagkracht van de gedaagde. Indien de rechter oordeelt dat hij onmogelijk in staat is om de economische draagkracht vast te stellen, past hij een vermenigvuldigingscoëfficiënt van 5,5 toe.

§ 3. De in de vorige paragraaf bedoelde bewijsstukken worden in een afzonderlijke map bij het strafdossier gevoegd en mogen noch aan de medeverdachten noch aan de burgerlijke partijen of hun raadslieden ter inzage worden gegeven.».

Art. 4

In artikel 1 *bis* van dezelfde wet, gewijzigd bij de wetten van 24 december 1999 en 26 juni 2000, wordt de inleidende bepaling vervangen als volgt:

«De vermenigvuldigingscoëfficiënt bedraagt 2,5 voor de strafrechtelijke geldboeten, bedoeld in:».

Art. 5

In artikel 163 van het Wetboek van strafvordering, gewijzigd bij de wetten van 7 februari 2003 en 22 juni 2005, wordt tussen het tweede en derde lid het volgende lid ingevoegd:

directes et une copie de celui-ci, ainsi que des pièces justificatives probantes relatives à ses dépenses de logement fixes et une copie de ces pièces. La citation indique également que le prévenu occupé dans un emploi salarié doit en outre apporter à l'audience sa fiche de rémunération la plus récente et une copie de celle-ci et que le bénéficiaire d'un revenu de remplacement doit apporter une attestation de sa dernière allocation et une copie de celle-ci.

Le juge vérifie si la copie correspond à l'original et conserve la copie pour le dossier.

À défaut d'une copie correspondant à l'original, l'original est conservé dans le dossier. Dans ce cas, le prévenu peut obtenir auprès du greffier une copie de l'original moyennant une juste rétribution.

Le ministère public peut, d'initiative ou à la requête du juge, demander toutes les pièces justificatives à tous les services publics compétents pour les impôts directs, la sécurité sociale ou les revenus de remplacement, ou accomplir tout autre devoir d'instruction prévu par la loi.

Le juge peut toujours tenir compte, en plus des documents produits, de tout élément pouvant fournir une indication en vue de déterminer les moyens financiers réels dont dispose le prévenu. Si le juge estime ne pas être en mesure de déterminer ces moyens financiers, il applique un coefficient de multiplication de 5,5.

§ 3. Les pièces justificatives visées au paragraphe précédent sont jointes au dossier pénal, dans une chemise distincte, et ne peuvent être communiquées ni aux coïnculpés, ni aux parties civiles, ni à leurs conseils.».

Art. 4

À l'article 1er *bis* de la même loi, modifié par les lois des 24 décembre 1999 et 26 juin 2000, la disposition introductive est remplacée comme suit:

« Le coefficient de multiplication est de 2,5 pour les amendes pénales visées:» .

Art. 5

Dans l'article 163 du Code d'instruction criminelle, modifié par les lois des 7 février 2003 et 22 juin 2005, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 2 et 3:

«Indien hij veroordeelt tot een geldboete, dan vermeldt hij in het vonnis de toegepaste vermenigvuldigingscoëfficiënt en het produkt van de vermenigvuldiging en motiveert hij de grootte van de coëfficiënt op grond van de bepalingen van de wet van 5 maart 1952 betreffende de vermenigvuldiging van de strafrechtelijke geldboeten.».

Art. 6

In artikel 195 van hetzelfde wetboek, laatst gewijzigd bij de wet van 17 mei 2006, wordt tussen het tweede en derde lid het volgend lid ingevoegd:

«Indien hij veroordeelt tot een geldboete, dan vermeldt hij in het vonnis de toegepaste vermenigvuldigingscoëfficiënt en het produkt van de vermenigvuldiging en motiveert hij de grootte van de coëfficiënt op grond van de bepalingen van de wet van 5 maart 1952 betreffende de vermenigvuldiging van de strafrechtelijke geldboeten.».

Art. 7

In artikel 216*bis* van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. in § 1, derde lid, worden de woorden «verhoogd met de opdecimen» vervangen door de woorden «vermenigvuldigd met de door de procureur toepasselijk geachte coëfficiënt»;

2. in § 1, derde lid, vervallen de woorden «verhoogd met de opdecimes».

Art. 8

Deze wet treedt in werking op de eerste dag van de zesde maand na die waarin zij is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

28 juni 2007

Renaat LANDUYT (sp.a-spirit)

« S'il condamne à une peine d'amende, le juge mentionne dans le jugement le coefficient de multiplication utilisé et le produit de la multiplication et justifie la hauteur de ce coefficient sur la base des dispositions de la loi du 5 mars 1952 relative à la multiplication des amendes pénales.».

Art. 6

Dans l'article 195 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 17 mai 2006, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 2 et 3:

« S'il condamne à une peine d'amende, le juge mentionne dans le jugement le coefficient de multiplication utilisé et le produit de la multiplication et justifie la hauteur de ce coefficient sur la base des dispositions de la loi du 5 mars 1952 relative à la multiplication des amendes pénales.».

Art. 7

À l'article 216*bis* du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1. au §1er, alinéa 3, les mots « majorée des décimes additionnels» sont remplacés par les mots « multipliée par le coefficient jugé applicable par le procureur»;

2. au §1er, alinéa 3, les mots « majorés des décimes additionnels» sont supprimés».

Art. 8

La présente loi entre en vigueur le premier jour du sixième mois qui suit celui au cours duquel elle aura été publiée au *Moniteur belge*.

28 juin 2007